

Jarno Limnéll
Toimetas Rain Kooli

Läinud laupäeval pidas president Toomas Hendrik Ilves Helsingi ülikoolis suurepärase kõne. Visionaarses, otsekoheses ning Soome ja Eesti koostööd toetavas kõnes tõusis esile kaks teemat: praegused julgeolekuväljakutsed ning Euroopa võimalused digitaliseerivas maailmas.

Soomel ja Eestil on ühised mured. Eriti murelikuks teevad meid rändekriis ja Venemaa ettearvamatu tegevus. Veel mõni aasta tagasi oleks olnud raske ette kujutada ajalehes Helsingin Sanomat avaldatud pealkirja "NATO ja Venemaa valmistuvad sõjaks". Tõsisemaks on tõmbunud mõlemal pool Soome lahte ning peatseid positiivseid arenguid ei paista kusagilt.

On tõsi, et ka kõige hullemaks on vaja valmis olla, kuid samas ei ole mõtet kütta üles liialdatud hirmu õhkkonda. Tuleb siiski mõista, et kuna ebastabiilne julgeolekuolukord kestab veel kaua, ei möödu praegune olukord kiiresti. President Ilvese sõnad soomlaste ja eestlaste valmiduse kohta võidelda oma vabaduse eest räägivad meie ajast nii mõndagi. Strateegiline kannatlikkus, olukorra pidev hindamine ja võimalikeks arenguteks valmistumine on kõik vajalikud.

Lähiaastate ilmselt suurim muutus maailmas on digitaliseerumine, milles Soome ja Eesti kuuluvad maailma tippriikide hulka. Euroopa tervikuna on valdkonna ettevõtluses siiski jäänud USA, Hiina ja India ettevõtete jalgu, kuid olukord ei ole lootusetu. Vastupidi. Euroopal on suurepärased eeldused tõsta tehnoloogia arendamise, uute tegevusmudelite loomise ja valdkonna ettevõtete tugevdamise poolest globaalseks jõukeskmeks. Selleks on vaja aga jõulist juhtimist Euroopa ühtlustamiseks, millele president Ilves ka – põhjendatult – üles kutsus. Seoses sellega on Euroopal alust suunata oma pilgud Soome ja Eesti poole.

Geopoliitiliste ja strateegiliste analüüside puhul on lihtne ära unustada olulisim – inimene. Minu kogemuse kohaselt tekitab praegune olukord paljudes soomlastes ja eestlastes nõutust ja hämmingut. Mis toimub nii julgeoleku kui ka digitaliseerumise vallas – ja kuidas nendesse arengutesse tuleks suhtuda?

Soomes läinud aasta jooksul m rkimisv arselt nõrgenenud inimeste turvatunne peegeldab kahetsusv arselt hästi inimeste lisandunud ebakindlust. Soome ja Eesti taolistes info hiskondades p utakse seda ebakindlust väliste mõjutajate poolt ka teadlikult lisada. Seega usun, et kõige suuremad lähituleviku lahingud peetakse inimeste meelte, hoiakute ja tunnete pärast. Nii ongi järjest olulisemat rolli saamas inimkeskne turvalisus, julgeolekum ttelaad, mille keskmes on inimene.

Kommunikatsiooni tõhustamine, langetatud otsuste aus ja selge p hjudamine ning inimeste kuulamine on inimkeskse turvalisuse koostisosad. Samal ajal muutub üha tähtsamaks iga inimese isikliku – eelkõige vaimse – kriisitaluvuse parandamine, kuna iga inimene vastutab ka isiklikult kriisiolukordadeks valmisoleku ja ühiskondliku turvatunde alalhoidmise eest. Kodanikuturvalisuse tähendus kasvab edaspidi üha rohkem ning inimkeskse turvalisuse loomisele ning tugevdamisele tuleb erilist tähelepanu pöörata.

Maailma Majandusfoorumi (World Economic Forum) värskes raportis nenditakse, et umbes 65 protsenti tänastest koolilastest teeb oma t ise karj ari vältel tõed, mida ei ole veel olemas. Digitaliseerumise, automatiseerumise ja robotika võimalustest tuleks just praegu julgelt kinni haarata, et Soome ja Eesti taolised riigid võiksid tulevikus läbi lõua. Lisaks on vaja ka osata loobuda – vähemalt osaliselt – vanast, sellest, mis on olnud seni.

Tegemist on ühiskonna struktuuri, ettev tlusmudelite ning isegi meie elulaadi uuenemisega, mille käigus on vaja hoolitseda usu eest selle uuenemise vajalikkusse. Inimkeskne mõttelaad on võimaluste ärakasutamise seisukohalt esmatähtis. Näiteks digitaalse turvalisuse valdkonnas oleme me tasahilju liikumas kontrolli- ja tehnoloogiakesksest turvalisusest inimkeskse turvalisuse poole.

Kuigi meie vahel on ka erinevusi, viivad Soome ja Eesti teed nii turvalisuse kui ka võimaluste seisukohalt samasse suunda. Mõlemas riigis on n ud tähtis, et suudetaks tugevdada inimeste usaldust nii turvalisuse alalhoidmise suhtes kui ka nende muutuste suhtes, mis on vajalikud majanduse konkurentsivõime parandamiseks.

Artikkel [ERR Uudiste veebilehel](#) .